

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Korporační bizár alias svatba a osvojení jako způsob, jak se dosíci akcií a jiné obdobné případy zneužití práva (např. svolání valné hromady v době trvání předběžného opatření zákazu styku)

Stanovy řady tuzemských akciových společností obsahují klauzuli o omezení převoditelnosti akcií, která nabývá různých podob. Výjimkou není pak taková konstrukce, kdy převod akcií je omezen kupř. souhlasem představenstva či valné hromady až na převody mezi vymezenými osobami jako jsou kupř. manžel, partner, rodič, dítě, sourozenec apod., které se mohou uskutečnit bez jakéhokoliv omezení. Nabízí se otázka, zdali lze případný nesouhlas příslušného orgánu akciové společnosti překonat prostě tím, že se zájemce o akcie ožení s akcionářkou, popř. že si zájemkyně o akcie osvojí akcionáře apod.

Inspirativním je v tomto směru judikatura správních soudků týkající se účelových sňatků v oblasti cizineckého (pobytového) práva, srov. kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 58/2013-43, ze dne 1 As 58/2013-43: *„Nad rámec nutného však na dovysvětlení principu posuzování existence účelových manželství považuje zdejší soud za důvodné učinit krátkou poznámku k pojetí manželství v právu soukromém a na jeho reflexi v právu veřejném (konkrétně v cizineckém právu). Nový občanský zákoník (i podle důvodové zprávy, již cituje žalobkyně) již konkrétně nevymezuje účel manželství, jak to činí dosud účinný § 1 odst. 2 zákona o rodině: hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí. V rovině soukromého práva tedy dochází k jisté hodnotové změně ve vnímání účelu manželství zákonodárcem, byť je otázka, nakolik bude mít tento posun dopad do právní praxe. Je tím nicméně postaveno najisto, že i manželství uzavřené výlučně s cílem obejít zákon č. 326/1999 Sb. a získat pobytové oprávnění na území České republiky bude z hlediska soukromého práva existující a platné (dle názoru Nejvyššího správního soudu je tomu tak ovšem i v rámci dnešní úpravy). Na takové manželství budou tedy plně aplikovatelné veškeré další normy včetně vzniku společného jmění manželů a podmínek zániku manželství. Z hlediska veřejného-konkrétně cizineckého-práva však k žádné změně nedochází. Jestliže příslušný správní orgán zjistí, že manželství bylo uzavřeno účelově s cílem obejít zákon č. 326/1999 Sb. a získat pobytové oprávnění, bude dán důvod k zamítnutí příslušné žádosti jak za účinnosti zákona o rodině, tak (při nezměněné úpravě zákona č. 326/1999 Sb.) za účinnosti nového občanského zákoníku. Veřejné právo tedy nahlíží na manželství autonomně podle svých norem a není vázáno vymezením či nevymezením jeho účelu normami práva soukromého. Tento vztah je ostatně výslovně inkorporován v § 1 odst. 1 věta druhá nového občanského zákoníku: uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.“*

Byť výše uvedené účelové jednání (sňatek, osvojení apod.) nebude snadné prokázat, je evidentní, že v rovině statusového práva právní následky vyvolá, kdežto na poli korporacním takové zjevné zneužití práva (resp. obcházení zákona – omezení převoditelnosti akcií zakotvené ve stanovách) požívat právní ochrany nebude (§ 8, § 580 odst. 1 o. z.). Nikdo totiž nesmí těžit ze svého nepoctivého jednání (§ 6 odst. 2 o. z.).

Další zajímavým případem je následující situace. Státní zástupce uloží obviněnému (který je akcionářem společnosti) předběžné opatření zákazu styku s určitými osobami spočívající v nepřipustnosti jakéhokoli kontaktování nebo vyhledávání poškozeného (§ 88d trestního řádu), který je statutárním ředitelem a akcionářem téže společnosti. Poškozený v době trvání tohoto omezujícího opatření svolá účelově valnou hromadu. Lze napadat neplatnost usnesení přijatých na této valné hromadě pro rozpor s dobrými mravy z toho důvodu, že obviněný se dané valné hromady osobně neúčastnil z obavy, že by porušil podmínky předběžného opatření a tím spáchal trestný čin maření úředního rozhodnutí a vykázání? Anebo je třeba trvat na tom, že obviněný měl v takovém případě využít svého práva a valné hromady se účastnit prostřednictvím zástupce na základě plné moci (§ 399 ZOK), popř. požádat státního zástupce o povolení účasti na této valné hromadě v intencích § 88d odst. 2 trestního řádu za přítomnosti orgánu činného v trestním řízení (probačního úředníka)?

Co je skutečnost a co iluze? Dokážeme je od sebe odlišit? Staly se výše uvedené příběhy? Věřte nevěřte...

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv](#)

[pohledem Ústavního soudu](#)

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)